

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА
УКРАЇНИ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ
ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

*Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
(з міжнародною участю)*

сучасному рівню пізнання природи права. Як справедливо вказує Р. Лівшиц, «у праворозумінні відображаються зміни уявлень людей про суспільство, його критерії і духовні цінності. І оскільки розвивається людське суспільство, змінюються і уявлення людей та їхні ідеали, остільки змінюються і будуть змінюватися уявлення про право» [3]. Таким чином, праворозуміння є відповідною точкою вирішення проблеми сприйняття права, його ролі у суспільному житті, а й практичного захисту гарантування та прав людини. Можливість відбутись людині як особистість створює лише право, що забезпечує повноцінне розкриття та втілення людського потенціалу.

Плюралізм праворозуміння неминучий. Про це говорить досить велика кількість існуючих наукових шкіл і правових концепцій. При цьому існує позиція, відповідно до якої праворозуміння однієї країни і одного періоду буде абсолютно непридатним у будь-якому іншому суспільстві. Цієї точки зору дотримується, наприклад, Г. Мальцев: «Будь-яке визначення, вироблене на правовому матеріалі однієї епохи і однієї країни, неминуче втрачає своє значення за їх межами. Право – грандіозний, невичерпний для пізнання феномен» [4, 3]. Тип праворозуміння, як певний образ права, формується в процесі історичного розвитку людського суспільства.

<http://www.google.com.ua/url?source=transpromo&rs=rssf&q=/translate.google.com/community?source=all> Для того, щоб правознавство можна було розглядати як науку, необхідно спиратися на достовірне знання, що розуміє та пояснює сутність правової реальності. Тільки у цьому випадку можливе найбільш ефективне використання всього потенціалу права. Адже від того, наскільки істинні або хибні уявлення про право і його можливості складаються в суспільстві, залежить не тільки правова політика, а й сам порядок відносин, що, у свою чергу, полегшує або, навпаки, ускладнює можливість перевести соціальну енергію в правові форми, надати правового характеру суспільним відносинам.

Таким чином, вітчизняна юридична наука – у відповідності із закріпленими у Конституції України положеннями – покликана обґрунтувати і показати, як повинна бути побудована і може ефективно функціонувати така правова система, у якій основні права і свободи людини та громадянина були б не просто закріплені і – в якості вищої цінності – дотримувались і захищались державою, а дійсно, на практиці, як безпосередньо діючі постулати визначили сутність, зміст і застосування законів, діяльність законодавчої та виконавчої влади, місцевого самоврядування і забезпечувались системою правосуддя.

Література:

1. Алексеев С. С. Теория права / С.С.Алексеев. – М.: Издательство БЕК, 1994. – 220 с.
2. Козюбра М. Праворозуміння: поняття, типи, рівні / М.Козюбра // Право України. – 2010. – № 10. – С. 10 – 21.
3. Лівшиц Р.З. Теория права / Р.З.Лившиц. М., 1994. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.pravo.vuzlib.su/book_z649_page_9.html
4. Мальцев Г.В. Понимание права. Подходы и проблемы / Г.В.Мальцев. – М.: Прометей, 1999. – 419 с.

Учає В. З.

к. і. н., доцент кафедри теорії та історії держави і права ЮФ ТНЕУ

ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНОСТІ В ІДЕОЛОГІЧНИХ КОНЦЕПЦІЯХ І ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТАХ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО РУХУ ПЕРІОДУ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: ФОРМУВАННЯ, ГЕНЕЗИС

Ідеологія націоналізму завжди і всюди плекала у своїх adeptів культ власної самостійної держави, лояльність до якої розглядалася як одна з найвищих суспільних чеснот громадянина [1, с. 69], цілком закономірно, що теоретики націоналізму, а також практикуючі націоналістичні рухи повсякчас намагалися представити власну концепцію держави.

Не став винятком зі світового націоналістичного руху й український націоналізм. Народжена на зламі XIX – XX століть ця нова на той час для України ідеологія впродовж 1920-1930-х рр. набула ознак цілісної, завершені політичної концепції, яка, між іншим, пропонувала і власне бачення майбутнього устрою самостійної Української держави.

Київський дослідник О. Лисенко зазначає: «Іманентною ознакою сучасного етапу історієписання є підвищена увага до історії українського національно-визвольного руху, особливо періоду Другої світової війни. Ліквідація «запобіжників» і заборон, цензури і жорстких схем породила справжню повільну публікацій з зазначеної тематики. У цій продукції було чимало «метеликів»-одноденок, публіцистики, політизованих матеріалів і навіть фальсифікатів та мистифікатів. Однак дві добрі справи, принаймні для фундаментальної науки, цей підвищений інтерес «зробив»: по-перше, до наукового обігу та в широкий читачський загал було введено величезний джерельний масив, що формував емпіричну основу для подальших досліджень; по-друге, історія самостійницького руху воєнної доби цілком природно інкрустувалась в історію національно-визвольного руху в Україні ХХ ст.» [2, с. 8]. Далі науковець резюмує: «Цей

історіографічний і археографічний сегмент і донині позначений підвищеною сейсмічністю, позаяк, по-перше, сама феноменологія українського самостійницького руху у всіх її іпостасях (ідеологічній, політичній, військовій) є надзвичайно суперечливою і складною для однозначного сприйняття. Непрезентабельні сторінки діяльності ОУН та УПА кидать тінь на весь рух за УССД і дають вагомий козирі в руки його прокураторів. Наявні ще дві проблеми, над якими доведеться його чи пізно працювати історикам і правознавцям: першим належить піднятися до глибокого теоретичного осмислення цього дихотомічного явища, другим – дати юридичну оцінку діяльності самостійницьких сил, простежити аналогії з іншими подібними рухами в багатьох регіонах світу» [2, с. 9].

Слід наголосити, що правознавці досить неохоче спускаються зі своїх абстрактно-теоретичних «Гімалаїв», аби висловитися за приводу складних історичних процесів. Візити ж професійних істориків на інше дисциплінарне поле пов'язані з відомими ризиками профанації та некомпетентності, що лише зрідка супроводжуються наближенням до істини [2, с. 9].

На жаль, у світовій (виокрем праці Д. Армстронга, Р. Висоцького, Г. Мотики, Р. Торжецького та ін. [3]) та вітчизняній (Г. Биструхана, В. Дзьобака, М. Горлова, А. Кенія, Г. Касянова, Ю. Кучерика, О. Кучерика, О. Лисенка, Г. Стародубець, А. Русначенка, А. Рибак, І. Патрільяка, В. Трохимовича та ін. [4]) історіографії вчені не надто багато уваги приділяли концепціям держави, які пропонувалися українським націоналістичним рухом. Здебільшого ця проблематика розглядалася в контексті ширших студій про український націоналістичний рух. В цьому переліку варто виділити окремі параграфи (присвячені аналізу націоналістичних концепцій держави) в колективній монографії «Український вибір: політичні системи ХХ століття і пошук власної моделі суспільного розвитку», підготовленій в Інституті політичних та етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса [5, с. 370-382, 411-428]. Поділяємо думку І. Патрільяка, що без з'ясування того, якою бачили українські націоналісти майбутню Українську державу, а також як це бачення еволюціонувало в роки Другої світової війни, ми ніколи не зможемо синтезувати адекватного уявлення про український націоналістичний рух середини ХХ століття.

Незалежна Україна з перемінним успіхом докладає зусиль щодо справедливої оцінки минулого національно-визвольного руху. Суспільно-політичне значення цих заходів обумовлене необхідністю усунення конфронтаційних моментів у масовій свідомості як однієї з передумов формування консолідованої української політичної нації. Важливим кроком на цьому шляху став і Указ Президента України від 14 жовтня

2006 р. № 879 «Про всебічне вивчення та об'єктивне висвітлення діяльності українського визвольного руху та сприяння процесу національного примирення», де зокрема, одним із завдань передбачено «здійснення ґрунтовних наукових досліджень... видання історичної та науково-популярної літератури з цих питань» в інтересах подальшої робочої законопроектно про український національно-визвольний рух 20-50-х років ХХ століття [6, с. 2].

Отже, об'єктивне, неупереджене вивчення проблем українського національно-визвольного руху, його законодавче врегулювання, сприяння правовому закріпленню важливого (хоча й не єдиного) історичного компоненту сучасного державного суверенітету України, дозволить чіткіше окреслити роль і місце українства в світовому історичному процесі. В умовах сьогодення важливим і необхідним є вивчення історичного досвіду будівництва Української держави, зокрема відображеного в ідеологічних концепціях, програмових положеннях Організації українських націоналістів, що ставила перед собою мету - побудову Української Самостійної Соборної Держави (далі - УССД), мала чітке її бачення та здійснювала реальні кроки до її досягнення.

Пропонована стаття покликана висвітлити бачення самостійницьким (націоналістичним) рухом окремих питань стратегії розбудови державного механізму в майбутній Українській державі, зокрема виокремити ідеї, що стосувалися таких важливих аспектів державного життя, як політичний режим, форма правління в УССД.

На першому Конгресі українських націоналістів у 1929 році, виголошена С. Нижанківським доповідь про основи державного будівництва заклала в програму ОУН засадничі погляди на створення, закріплення та розвиток держави [7]. В питанні політичного ладу ОУН виділяла три етапи державного будівництва, від яких залежала і форма державного будівництва: перший етап (визвольна боротьба) - національна диктатура; другий етап (внутрішнього порядкування) - голова держави матиме завдання підготувати створення найвищих законодавчих органів на «засаді представництва всіх організованих суспільних верств з углядженням відмінностей окремих земель, що ввійдуть до складу Української Держави»; третій етап (етап упорядкованої держави) - на чолі держави стане покликаний парламентом голова держави, який призначатиме уряд, підзвітний йому та представницькому органу [8, с. 29]. Українські націоналісти признавали конечність національної диктатури лише у час першого етапу [9, с. 256].

З початком Другої світової війни українськом націоналістичному рухові не вдалося на практиці випробувати свої концепції державного будівництва у зв'язку з тим, що сподіваного створення в Західній Україні держави під німецьким протекторатом не відбулося. Натомість сам

націоналістичний рух пережив у 1940 р. болочий розкол, який призвів до появи на історичній сцені двох нових акторів – ОУН під керівництвом А. Мельника та ОУН під керівництвом С. Бандери.

У 1940 році ОУН (6) створює комісію державного планування на чолі з В. Горбовим, яка займалася розробкою документів, які б докладно регламентували організацію всіх механізмів влади та самоврядування, визначали принципи й напрями соціально-економічної політики. У цей же час аналогічну роботу вела й мельниківська Комісія державного планування, яка готувала проекти «перебудови всього економічно-господарського, культурного та адміністративного життя України у випадку утворення самостійної держави» [10, с. 256]. Результати роботи бандерівської Комісії відображені в Інструкції «Боротьба і діяльність ОУН під час війни» (1941). Її історична цінність полягала у тому, що це перший детальний документ, який розкриває основні плани керівництва ОУН (6), спрямовані на утвердження національної державності [11, с. 90]. Серед основних постулатів документа вирізнялися наступні тези: по-перше, формування органів державної влади мало йти паралельно зі збройною боротьбою за звільнення України від більшовицької окупації; по-друге, ОУН мала проголосити відновлення Української держави та встановити владу на місцях; по-третє, уся повнота влади на місцях зосереджувалася в руках керівника місцевої одиниці; місцеве самоврядування виключалося; по-четверте, регламентувався розподіл повноважень між адміністративно-територіальними одиницями, при цьому розвиток держави мав проходити винятково в руслі програми ОУН [12, с. 300]. Як зазначає В. Трохимович, зміст документа підтверджував початкове прагнення організації утримувати монополні позиції в державі і цілком залишався в колі довоєнних уявлень про тотальний націоналізм у всіх сферах життя. Тоталітарна радянська машина, наслідки трьохсотлітнього панування московщини на українських землях, на думку бандерівців, не залишали вибору [12, с. 301-302].

У революційний та пореволюційний час державним режимом, на думку очільників ОУН, має бути диктатура. У проєкті одного з чільних ідеологів ОУН Д. Мирона присутні не лише риси авторитарного політичного режиму, але також ознаки республіканської президентської форми правління з поділом влади на три гілки та місцевим самоврядуванням. Пропонувалася, по суті, «обмежено-республіканська» президентська форма правління у поєднанні з «націократичним» політичним режимом. Тобто, державний механізм ОУН (6) на початок 1941 року мав усі ознаки авторитарного на рівні структури та функцій [12, с. 302]. Київський дослідник Іван Патриляк зазначає, що у 30-40-х роках ХХ століття диктатура і етнічна нетерпимість була явищем цілком

буденним, тоді «білими воронами» на політичній карті світу виглядали не диктаторські й расистські режими, а демократичні режими [11, с. 91].

Воєнні реалії, зустріч із братами Великої України і як результат рішення III Надзвичайного Великого Збору ОУН (далі – III НВЗ ОУН), були тими факторами, що стимулювали український націоналізм «крайового зразка» набирати рис демократичності, яка ставала лейтмотивом повоєнного світу. Принциповим нововведенням у новій програмі бандерівців (III НВЗ ОУН) була теза, що «ідеалом нової суспільності є вільна людина, а майбутній політичний режим названо вже не «націократією», а спочатку «новим ладом», пізніше в «Уточненнях і доповненнях до програмових постанов...» (1950) – демократичним ладом» [13, с. 99-112]. Цікаво, що перехід на позиції політичного плюралізму та гуманізму відбувся тоді, коли ОУН в Україні вела боротьбу за виживання в лідерів неадекватних умовах; і навпаки: демократичне середовище Західної Європи не надто впливало на ультраправі погляди середовища Закордонних частин ОУН (далі – ЗЧ ОУН). У цьому контексті важко не погодитися з думкою Г. Дичковської: «Легко бути гуманістом, сидячи в комфорті і попиваючи каву. Залишитися гуманістом в умовах тотального двостороннього геноциду значно важче» [14, с. 981].

Після закінчення Другої світової війни інтелектуальний провід українського національно-визвольного руху закономірно більше концентрувався на організації боротьби з радянським режимом, ніж на розробці проблем розбудови державного механізму, що ускладнює дослідникам аналіз державотворчих ідей, проте не є суттєвою перешкодою до визначення засадничих принципів державного будівництва. Так, у «Роз'ясненні Проводу ОУН на Українських Землях» (1950 р.) стверджувалося, що «безкласове суспільство» (основа майбутнього політичного режиму) – це суспільство «без визискувачів і визискуваних, суспільство вільних не експлуатованих селян, робітників і трудової інтелігенції» [15, с. 10-12].

Проблему майбутнього політичного режиму активно обговорювали публіцисти організації на рідних землях та ЗЧ ОУН. Так, один з очільників ОУН О. Дяків писав, що демократію потрібно взяти за основу політичного режиму, але слід добре продумати її конкретну форму, бо вона може мати і негативні тенденції через різноманітні вади державної системи та низьку політичну культуру громадян. Автор доходить висновку, що ОУН завжди стояла за добро громадян, а це – одна з головних рис демократії [12, с. 308].

Що ж стосується форми правління в майбутній Українській державі, то на думку авторитетного дослідника В. Трохимовича, знайти в офіційних оунівських документах відповідь на це запитання достатньо складно. Тому лише в працях поодиноких публіцистів знаходимо

розкриття певних аспектів піднятої наукової проблеми. Так, проаналізувавши статтю одного з чільних ідеологів ОУН Петра Полтави «За тип організованої демократії в майбутній незалежній українській державі» (1949 р.), можна дійти до наступних узагальнень:

— по-перше, пропонувався концепція *парламентської демократичної республіки*. Петро Полтава вважав, що закони лише тоді виконують без відхилень, коли цей процес контролює законодавець, звідси виконавча влада повинна підпорядковуватися законодавчій;

— по-друге, депутатів парламенту слід обирати з представників політичних партій на загальних прямих рівних виборах (по пропорційній системі). П. Полтава обстоював думку, що до виборів слід було допускати лише ті партії, чії програми не містять антидержавних положень та які зібрали не менше двох мільйонів підписів громадян [16, арк. 274-285]. Після виборів партії-переможці зобов'язувалися утворити парламентську більшість, яка розробить «Декларацію єдиної національної політики» та зобов'язється її виконувати [12, с. 310]. На думку П. Полтави це матиме такі наслідки: 1) існуватимуть чіткі напрями розвитку держави, які позбавлять труднощів у законодавчій роботі; 2) глава держави одержить право розпускати парламент у разі, якщо більшість не сформується та не буде оприлюднено «Декларацію»; і самостійно формувати виконавчу владу до повторних виборів; 3) реалізовувати політику парламенту мав би уряд, сформований з представників партій, що перемогли, або однієї партії, що отримала більшість голосів, причому парламент не мав би права висловити вотум недовіри урядові [12, с. 311]. Водночас, залишилися відкритими питання одно- чи двопалатності парламенту, повноважень Президента (глави держави), глави уряду.

Вищевикладене дає підстави для загальних висновків:

1) державотворчі ідеї генеровані інтелектуальною елітою націоналістичного руху пройшли суттєву еволюцію, що зумовлювалося як змінами європейської геополітики, так і внутрішніми умовами боротьби. Вирізняється глибина та теоретичний рівень розробок, своєрідність, оригінальність ідей оунівців, не сліпе рецеплювання чужих ідей, а творчий підхід із врахуванням реалій національно-визвольного руху;

2) проблема державності в ідеологічних концепціях і програмних документах українського націоналістичного руху в роки Другої світової війни розглядалася неоднозначно. У 1939 р. ОУН бракує так звану «націократичну» форму майбутньої державності з чіткими ознаками авторитаризму й монополії націоналістичного руху на владу, з обмеженням демократичних свобод громадян [17, с. 210];

3) після розколу ОУН у 1940-1941 рр. дві організації, що утворилися на її руїнах, пішли різними шляхами. Консервативніша ОУН (м) залишилася на ідеологічних і концептуальних позиціях кінця 30-х рр., а

більш гнучка і радикальна ОУН (б) до кінця війни пройшла суттєвий еволюційний шлях, дрейфуючи в бік демократичного націоналізму з ознаками соціального популізму, що, відповідно, вплинуло на її концепцію майбутнього устрою Української держави;

4) повосний період пануючою була концепція «поміркovanого» демократичного політичного режиму, який базувався на принципах багатопартійності, загальних прямих виборів, дотриманням усіх прав і свобод громадян з боку держави (від серпня 1943 р. з упевненістю можна констатувати, що лідери ОУН(б) в Україні розглядали як ідеальну державну організацію демократичну республіку із забезпеченням усіх громадянських прав її мешканців. Така позиція остаточно була закріплена впродовж 1944 р. у ході створення під егідою ОУН(б) понадпартійної репрезентації українського визвольного руху – УГВР.);

5) стосовно форми правління ОУН (б) (програма II Великого Збору ОУН 1941 р.), проглядаються риси авторитарного політичного режиму і водночас ознаки республіканської президентської форми з поділом влади на три гілки та місцевим самоврядуванням. Майбутня форма правління, запропонована ОУН (м) і закріплена в її програмі, за своїм змістом, з певними застереженнями, наближалася до конституційної монархії [17, с. 211];

6) повосенні суспільно-політичні позиції обидвох середовищ ОУН зазнали змін стосовно форми правління. Запропонований устрій містив усі ознаки республіканського, проте зміни все ще залишилися половинчастими, залишаючи за державою механізми контролю за життям громадян. Найбільш адекватною, на думку дослідника А. Рибкака, діячі ОУН бачили авторитарну демократію: з одного боку - з участю народу у формуванні влади, з іншого - із сильною владою. Отже проблемі політичного режиму, діячі ОУН приділяли першочергову увагу, тоді як питання конкретної форми правління не було принциповим.

Література:

1. Сміт Е. Д. Націоналізм: теорія, ідеологія, історія / Е. Д. Сміт – К.: К.І.С., 2004
2. Сміт Е.Д. Націоналізм: теорія, ідеологія, історія / Е. Д. Сміт – К.: К.І.С., 2004. – С. 69.
3. Лисенко О. Деякі тенденції сучасної вітчизняної історіографії Другої світової війни / О. Лисенко // Вісничко-історичний меридіан. Електронний науковий журнал. – Вип. 1 / Меморіальний комплекс «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941 – 1945 років», Ін-т історії України НАН України. – К., 2013. - С. 8, 9.
4. Armstrong J.A. Ukrainian nationalism. Second edition. / J.A. Armstrong. – New York. London: Columbia University Press, 1963; Motyka G. Ukraina partyzantka. 1942-1960. / G. Motyka. – Warszawa, 2005; Torzecki R. Polacy i Ukraińcy. Sprawa ukraińska w czasie II wojny światowej na terenie II Rzeczypospolitej / R.Torzecki. – Warszawa: PWN, 1993; Wysocki R. Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów w Polsce w latach 1929–1939. Geneza, struktura, program, ideologia. / R. Wysocki. – Lublin, 2003.

4. Горелов М. Трансформація «інтегрального» націоналізму / М. Горелов // Українська державність у ХХ столітті: історико-політологічний аналіз / О. Деграхов (кер. авт. кол.). – К., 1996; Дзьобак В. Конфлікти в ОУН(Б) і їх вплив на український Рух Опору (1941-1944 рр.) / В. Дзьобак – К.: Інфоцентр, 2005; 9. Касьянов Г. Теорії нації та націоналізму. / Г. Касьянов – К.: Либідь, 1999; Кентій А. Збройний чини Українських націоналістів 1920-1956. Історико-архівні нариси. – Т. 2. / А. Кентій. – К., 2008; Киричук Ю. Український національний рух 40–50-х років ХХ століття: ідеологія і практика / Ю. Киричук – Львів: Добрі справи, 2003; Русначенко А. Народ збурений. Національно-визвольний рух в Україні й національні рухи Опору в Білорусії, Литві, Латвії, Естонії. / А. Русначенко – К.: Пульсари, 2002; Патриляк І. Державне будівництво в планах ОУН (травень 1941 року) / І. Патриляк // Київська старовина. - 2003. - № 2. - С. 90, 91; Трохимович В. Державотворчі ідеї Проводу ОУН в Україні (1940-1950) / В. Трохимович // Український визвольний рух / Центр досліджень визвольного руху, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. - Львів, 2007. - Збірник 10: До 100-річчя від дня народження Романа Шухевича. - С. 301-302, 308, 310, 311.

5. Український вибір: політичні системи ХХ століття і пошук власної моделі суспільного розвитку / Авт. кол.: В.Ф. Солдатенко, Т.А. Бевз, О.Д. Бойко та ін. – К.: Парлам. вид-во, 2007. – С. 370-382, 411-428.

6. Шлях перемоги. – 2006. – 18 жовтня. – С. 2.

7. ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 р. Збірка документів. Вид-ня ЗЧ ОУН, 1955. – С. 48-57.

8. Мороз В. Місцеве самоврядування в діяльності ОУН / В. Мороз. Самоврядування та самоорганізація територіальних громад. Мат-ли наук.-практ. конф. 24-25 червня 1999 р. - Львів, 1999. - С. 29.

9. Штикало Д. Новітні дані / Д. Штикало // Студентських шлях. - 1932. - Ч. 11-12. - С. 256.

10. Кентій А. Збройний чини українських націоналістів / А. Кентій. - К.: Знання, 2003. – С. 256.

11. Патриляк І. Державне будівництво в планах ОУН (травень 1941 року) / І. Патриляк // Київська старовина. - 2003. - № 2. - С. 90, 91.

12. Трохимович В. Державотворчі ідеї Проводу ОУН в Україні (1940-1950) / В. Трохимович // Український визвольний рух / Центр досліджень визвольного руху, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. - Львів, 2007. - Збірник 10: До 100-річчя від дня народження Романа Шухевича. - С. 301-302, 308, 310, 311.

13. Уточнення і доповнення до програмових постанов Третього Надзвичайного Великого Збору ОУН (1950) // ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929-1955 р. Збірка документів. Вид-ня ЗЧ ОУН, 1955. - С. 99-112.

14. Дичковська Г. Світоглядні концепції Петра Полтави / Г. Дичковська // Визвольний шлях. - 1995. - № 8. - С. 981.

15. Роз'яснення Проводу Організації українських націоналістів на Українських Землях в деяких ідеологічних, програмових і політичних питаннях (1950) // Сурма. - 1950. - Ч. 25. - С. 10-12.

16. П.П. За тип організованої демократії в майбутній незалежній українській державі // Галузевий державний архів Служби Безпеки України (далі - ГДА СБ України). - ф. 13. - спр. 372. - т. 11. - арк. 274-285.

СЕКЦІЯ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ, АДМІНІСТРАТИВНЕ І АДМІНІСТРАТИВНО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО. МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Dr. Capic Agata B.
University of Luxembourg

UKRAINIAN CONSTITUTIONAL ADJUDICATION FRAMEWORK TOWARDS THE EUROPEAN UNION - ASSOCIATION AGREEMENT AND THE COURT OF JUSTICE

Abstract

By signing the Association Agreement¹ Ukraine began the new chapter in its complex history. This challenge is only a prologue and requires undoubtedly learning the hard way in political, economical and legal respect. The new legal framework has, generally speaking, the objective to establish a form of political association, economic integration and legislative approximation. The latter requires to consider the legal developments at the EU level on the one hand and to enshrine the relationship between the EU and Ukraine towards a membership of the latter in the European integrated structures on the other.

The relation between the EU legal order and the domestic legal systems of the EU member States has been created, defined and put forward by the Court of Justice over the past decades. It was the Court, which created the autonomy of the EU legal order in its seminal judgment *Van Gend en Loos*.² The result of this concept has been put forward in *Costa v. E.N.E.L.*,³ *Internationale Handelsgesellschaft*⁴ and *Simmmenthal*,⁵ enshrining and developing the principle of primacy of the EU legal order over the national laws of the EU Member States. This complex relationship has in fact until today not found its formal regulation, but the uniform application of EU law is subject to a dialogue between the domestic courts and the Court of Justice by means of the

¹ Association Agreement between the European Union and its Member States, of the one part, and Ukraine of the other part, OJ, 2014, L 161, 27 June 2014 the signing ceremony of the bilateral Association Agreements (AAs) between the European Union (EU) and Ukraine, Moldova and Georgia: http://ec.europa.eu/external_relations/ukraine/aa/aa_en.htm

² *Van Gend en Loos*, Case 26/62, 1962 ECR I-1731.

³ *Costa v. E.N.E.L.*, Case 6/64, 1964 ECR I-413.

⁴ *Internationale Handelsgesellschaft*, Case 112/77, 1977 ECR I-1125.

⁵ *Simmmenthal*, Case 106/77, *Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Simmenthal SpA*, [1978] ECR I-629.